

Helena Hansson, 021-39 23 68

Gunilla Åkerman, 021-39 16 49

Detaljplan för del av Skälbymotet, Västerås

PLANBESKRIVNING

INLEDNING

Handlingar

Detaljplanen består av plankarta med bestämmelser, planbeskrivning, genomförande-beskrivning och illustrationskarta.

Syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en utbyggnad av Skälbymotet med på- och avfartsramper samt en cirkulationsplats på den södra sidan av E18. Planområdet begränsas i söder av bostadsbebyggelse i norra Skälby. I övrigt följer planen det område runt E18 som behövs för trafikanläggningen.

PLANDATA

Läge och omfattning

Planområdet är cirka 4 ha stort och innefattar delar av fastigheterna Västerås 2:50 samt Bälby 7:1 och 5:1.

Planområde

Markägoförhållanden

Fastigheterna inom planområdet ägs av Västerås kommun.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDE

Översiktsplan och planprogram

För E18 och området norr om gäller Översiktsplan för Erikslund, ÖP 55, antagen av kommunfullmäktige i maj 2004. Området söder om E18 omfattas av översiktsplan för utveckling av Västerås tätort, ÖP 54, antagen av kommunfullmäktige i november 2004.

Detaljplanen överensstämmer med intentionen i de båda översiktsplanerna, ÖP 55 och ÖP 54, och ett planprogram har därför inte upprättats.

Detaljplan

Delar av området omfattas av detaljplan 746, benämnd Järnbruksgatans anslutning till E18 med mera. Detaljplanen vann laga kraft 1975 och reglerar mark för gata samt park eller plantering.

Riksintresse

E18 är av riksintresse.

Planuppdrag

Byggnadsnämndens beslutade 2008-05-27, § 147, att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta detaljplan för området samt att skicka ut den på samråd.

Behovsbedömning om betydande miljöpåverkan

Byggnadsnämnden har i beslut 2008-05-27, § 147, tagit ställning till att detaljplanen inte ger en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken. En miljöbedömning, med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, har därför inte upprättats enligt kraven i plan- och bygglagen 5 kap. 18 §.

Vid behovsbedömningen har beaktats att den totala effekten av planen är relativt liten, genom att projektets storlek och fysiska omfattning är begränsad. Planförslaget påverkar inte naturområde med skyddsstatus och bedöms inte påverka några speciella särdrag i naturen eller på kulturarvet. Planens genomförande innebär inte att risk för människors hälsa eller för miljön föreligger, eller till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

BAKGRUND OCH FÖRÄNDRING

Mark

Geotekniska förhållanden

En geoteknisk undersökning genomfördes 1975 för Skälbymotet och delar av E18. Enligt undersökningen utgörs grunden i stort av 2-3 meter torrskorpelera på fast till medelfast lera. Lerans mäktighet ökar till 4 meter söder ut mot Skönsbogatan.

Förorenad mark

Det finns inga kända föroreningar i marken.

Fornlämningar

En arkeologisk utredning har tidigare gjorts för området. Den visar att området innehåller flera fornlämningar, huvudsakligen i form av stensträngar. En slutundersökning kan komma att krävas innan byggnation av ny trafikplats sker.

Bebyggelseområden

Bostäder, verksamheter och service

Bostadsbebyggelsen i norra delen av Skälby, norr om Skönsbogatan, består av friliggande villor i en till två våningar. Bebyggelsen uppfördes under 70-talet. Vegetationen på tomterna är uppvuxen och ramar in bebyggelsen.

Norr om E18 finns Erikslunds handelsområde med dagligvaror, sällanköpsvaror och andra verksamheter. Erikslunds handelsområde planeras att utökas väster ut med cirka 20 ha för handel och verksamheter.

Friytor och naturmiljö

Området mellan bostadsbebyggelsen och Järnbruksgatan samt E18 består närmast bostadsbebyggelsen av öppna gräsytor med ett belyst gång- och cykelstråk i östvästlig riktning samt lekytor och en asfalterad bollplan. Marken övergår mot E18 och Järnbruksgatan till kuperad skogsmark, tallskog med inslag av lövträd. I skogsområdet finns ett stigsystem, början av Bruksledens etapper 1b och 4. Starten med skyltar och information är lokaliserad vid korsningen Skönsbogatan och Järnbruksgatan. Första biten av leden går i marker i direkt anslutning till bostadsbebyggelsen innan den fortsätter under E18 och in i Hallstaskogen. Leden är i Översiktsplan för utveckling av Västerås tätort (2004) utpekad som ett mycket värdefullt rekreationsstråk. Skogen utefter E18 och Järnbruksgatan är störd av buller från biltrafiken. Området utgör en skydds- och bullerbarriär för bebyggelsen. En höjning och komplettering av befintlig bullerskyddsvall utefter E18 förbättrar ljudsituationen men medföra att befintlig vegetation i dessa delar försvinner. Plantering av ny vegetation görs i dessa delar.

Skogsområdet mellan E18 och Bäckbyvägen består i den östra delen, mot Bäckby återbruk, av lövträd med mycket ek. Ju närmare Järnbruksgatan desto mer övergår skogen till tallskog med mindre inslag av lövträd.

Byggnation av cirkulationsplats, utefter Järnbruksgatan, innebär ett visst intrång i naturmarken. Mark tas i anspråk för breddning av Järnbruksgatan till två körfält över E18, cirkulationsplats samt för gc-väg utefter Järnbruksgatan fram till Skönsbogatan. Intrånget är begränsat. Vid uppförandet av en 1 m hög bullerskärm mellan föreslagen gc-väg och skogsområdet, sträckan Skälbymotet – Bäckbyvägen, kan en tydlig förbättring ur bullersynpunkt upplevas även i skogsområdet.

I skogsområdet mellan E18 och Bäckbyvägen kommer ett större intrång att ske i naturmarken. En ny påfart från väster kommer att anläggas samt en ny avfart mot öster.

Gestaltning av gaturummet

Ett gestaltningsprogram för E18 genom Västerås har tagits fram av Vägverket (2004, objektnummer VMN 10601). Syftet med gestaltningen är att åstadkomma en trafik-säker vägmiljö. Gestaltningsprogrammets idéer och förslag bör följas vid utformning av Skälbymotet.

Bullerskärmen längs med Järnbruksgatan ska anpassas i landskapet och ges god gestaltning. Nedan visas två möjliga alternativa utformningar av bullerskärm.

Bullerskydd i form av plank

Bullerskydd i form av Gabioner fyllda med sten

Gator och trafik

Gatunät

Skälbymotet har idag endast på- och avfart i östlig riktning. I samband med den fortsatta utökningen av handel och andra verksamheter på Erikslund väster ut kommer handelsområdet få en ny anslutning till Skälbymotet. Önskemål finns att bygga ut Skälbymotet till en fullständig trafikplats för att öka tillgängligheten till området för trafik till/från väster. En utbyggnad av Skälbymotet till en fullstor trafikplats skulle minska belastningen på Bäckbymotet som idag är överbelastat. En utredning "Skälbymotet - trafikteknisk bedömning" gjord av WSP (2007-09-19) visar på konsekvenserna av en utbyggnad av Skälbymotet till en fullständig trafikplats. För- och nackdelarna bedöms vara;

- Tillgängligheten till Erikslundsområdet förbättras för trafik till/från väster. Detta är av särskild vikt innan Västerleden har byggts ut.
- Tillgängligheten till Skälbymotet förbättras för trafik till/från väster.
- Bäckbymotet som idag är överbelastat avlastas från trafik till/från väster, vilket förbättrar framkomligheten på bland annat E18.
- Antalet anslutningar mot E18 blir fler, vilket innebär att störningarna för trafiken på E18 ökar.

Trafikflödet på E18 öster om Skälbymotet uppgår idag till 28 000 fordon rörelser/dygn, medan trafikflödet väster om Skälbymotet beräknas till 23 000 fordon rörelser/dygn. Järnbruksgatan har ett trafikflöde på 6300 fordon rörelser/dygn (2008) Det framtida trafikflödet, efter att det nya handelsområdet öppnats, beräknas bli 24 000 fordon rörelser/dygn väster om Skälbymotet och på Järnbruksgatan 8000 fordon rörelser/dygn. Beräknat flöde på Järnbruksgatan norr om E18, inom Västra Erikslund, beräknas bli 15 000 – 16 000 fordon rörelser/dygn.

Hastigheten på Järnbruksgatan (norr om Bäckbyvägen) kommer vid en utbyggnad av trafikplatsen att sänkas till 50 km/h och på E18, mellan Skälbymotet och Västerledsmotet, att troligen sänkas till 100 km/h.

Vid en fortsatt utbyggnad av Erikslund kommer troligtvis Västerleden att byggas ut norr om E18. När detta sker bedöms 30% av besökarna till västra Erikslund komma norrifrån, vilket innebär att trafikflödet i Skälbymotet minskar.

Gång- och cykeltrafik

Befintlig passage i nord-sydlig riktning mellan Skälby och Hallstaskogen består av en gång- och cykeltunnel under E18. Tunneln kan uppfattas som otrygg då den är mörk och trång.

I samband med utbyggnaden av Skälbymotet kommer Järnbruksgatan att förses med gång- och cykelväg som förbinder Skälby med det nya handelsområdet på Västra Erikslund. Tillgängligheten, speciellt för gående och cyklister, ökar. Den nya gång- och cykelvägen ger ett komplement till befintlig gång- och cykeltunnel.

STÖRNINGAR

Buller

Bostäder som berörs av föreslagen förändring finns främst inom kvarteret Kniven. Gällande riktvärden för bedömning av buller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur är:

- 30dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55dBA ekvivalent utomhus, vid fasad
- 70dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostaden

(*Ekvivalent ljudnivå* är en medelljudnivå över dygnet. *Maximal ljudnivå* är den högsta ljudnivån som uppstår vid enstaka fordonspassager)

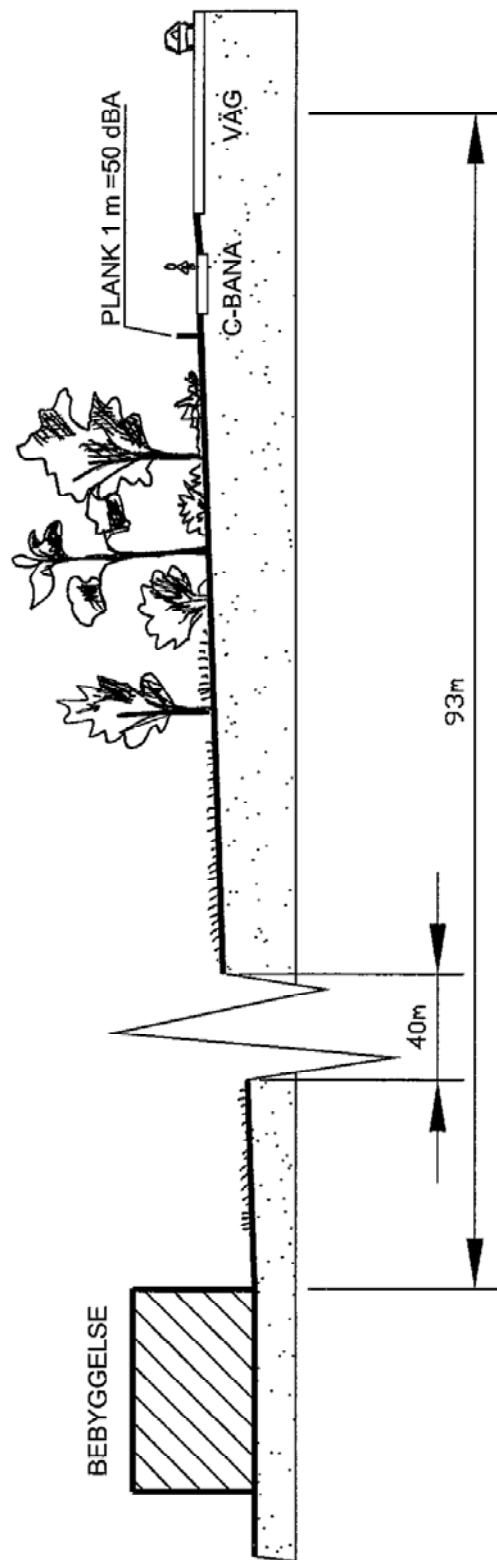
Bullerberäkningar, gjorda av Sweco Infrastructure AB (PM; Bullerberäkning, Skälbymotet Västerås), visar att med dagens trafikmängd ligger ekvivalentnivån utomhus strax över rekommenderade riktvärden för boende i närheten av E18.

		Ekvivalent ljudnivå (dBA)	Maximal ljudnivå (dBA)
Punkt 1 (vid Knivg 8)	Dagens trafikmängd	55	62
	Skälbymot utan avskärmning men med sänkt hastighet på Järnbruksg. till 50km/h och E18 till 90 alt 100km/h	53/53	60/60
	Skälbymot med avskärmning , 1m hög, mellan gc-väg och skogsområde samt sänkt hastighet på Järnbruksg. till 50km/h och E18 till 90 alt 100km/h	49/50	52/52
Punkt 2 (vid Kniv 18)	Dagens trafikmängd	59	61
	Skälbymot utan avskärmning men med sänkt hastighet på Järnbruksg. till 50km/h och E18 till 90 alt 100km/h	56/57	59/59
	Skälbymot med avskärmning , 1m hög, mellan gc-väg och skogsområde samt sänkt hastighet på Järnbruksg. till 50km/h och E18 till 90 alt 100km/h	55/56	51/52

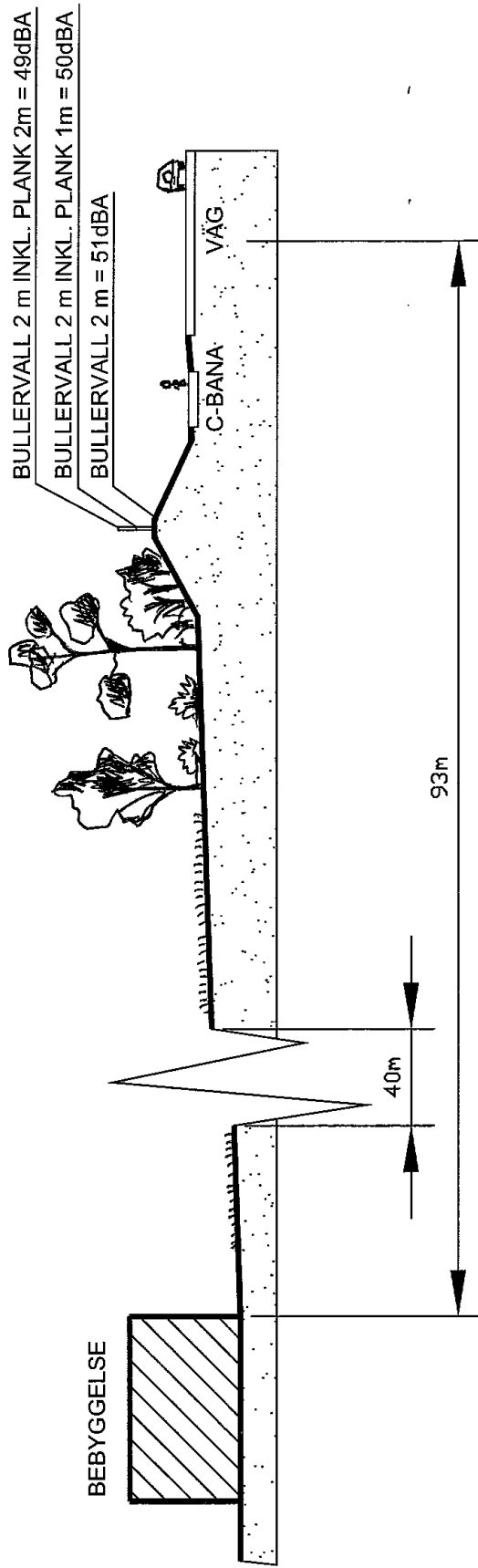
Vid beräkning har samtliga markytor angetts som mjuka. Den befintliga avskärmningen mot E18 är medtagen i beräkningen. Hänsyn har inte tagits till eventuella höjder utefter Järnbruksgatan.

Resultatet av beräkningarna visar att ombyggnaden av Skälbymotet som medför sänkt hastighet på E18 och på Järnbruksgatan innebär en förbättrad ljudnivån för de boende utefter Knivgatan jämfört med dagens situation. En avskärmning, 1 meter hög, mellan föreslagen gc-väg och skogsområdet förbättrar ljudsituationen ytterligare. Bullerskärmen föreslås stäcka sig från Skälbymotet till i höjd med Bäckbyvägen. En höjning av befintlig bullerskyddsvall utefter E18 samt med en sammanhängande utformning skulle innebära en sänkning av ljudnivån för boende närmast E18, vid punkt 2, så att gällande bullerriktvärde, 55 dBA, inte överstigs.

Att ersätta bullerskärmen längs med Järnbruksgatan med enbart en bullerdämpande vall ger enligt beräkningarna samma resultat först när vällen är 3- 4 meter hög. Den storleken på vall skulle innebära ett mycket stort intrång i naturen.

Illustration; Bullernivå med 1 meter hög skärm

Illustration; Bullernivåer med en två meter hög vall samt kompletterad med skärm i olika höjd, 1 alt. 2 meter hög

Olycksrisker

I samband med detaljplanen för Västra Erikslund, utökning av Erikslunds handels- och verksamhetsområde väster ut, gjordes en riskutredning, Riskutredning för Västra delen av Erikslund, av Grontmij AB. Behov av någon ytterligare riskutredning för cirkulationsplats och av- och påfart på södra sidan av E18 behövs inte. De delar i utredningen som berör trafik och ny trafikplats föreslår några trafiksäkerhetsåtgärder för vägars utformning. Dessa är; avkörningsskydd ska vara dimensionerade för tunga fordon, vägens närområde utformas med bullerskydd eller slänt, barriären konstrueras med god hållfasthet mot explosion. Detta bör även gälla föreslagen ny trafikplats.

Förutsättningar för räddningsingripande

Planen ger möjlighet att utöka Skälbymotet med på- och avfart från E18 samt cirkulationsplats. E18 är en större led för farligtgodstransporter. Järnbruksgatan kan användas för att styra om trafik från E18 om en olycka inträffat längre väster ut. Räddningstjänstens möjligheter att ingripa vid trafikolycka är god då närmsta brandstation finns på Vallby, det vill säga en framkörningstid på mindre än 8 minuter.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

El, tele och fiberoptik

Inom vägområdet finns el- och tele-ledningar samt optokabel. Vissa av teleledningarna är ur drift och kan tas bort (koppar och bly kabel). Hänsyn bör tas till befintlig optokabel.

Dagvatten

Dagvattnet från trafikytor är förorenat och skall ledas till fördröjningsmagasin/slamfällor.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Miljökonsekvenser

Planens genomförande bedöms inte ge en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11§ miljöbalken. Någon särskild Miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats. I samband med detaljplan för Västra delen av Erikslund, Dp 1662, upprättades en miljökonsekvensbeskrivning av Grontmij AB. Som förutsättning i miljökonsekvensbeskrivningen ingår en utbyggnad av Skälbymotet till en fullstor trafikplats.

Föreslagen förändring i infrastrukturen medför dock självklart konsekvenser, både positiva och negativa. Utbyggnaden av Skälbymotet till en fullständig trafikplats innebär ett visst intrång i naturmarken. Konsekvenserna för friluftslivet består av en justering av entrén till Bruksleden vid korsningen Skönsbogatan och Järnbruksgatan. Positivt är dock att uppförandet av en skärm utefter gc-vägen bidrar till minskat buller från trafik på Järnbruksgatan.

Planerat handelsområde inom Västra Erikslund innebär en ökad trafikmängd på E18. Utbyggnaden av Skälbymotet bidrar till att öka tillgängligheten till Västra Erikslund för bilister men även gående och cyklister då Järnbruksgatan kompletteras med en gc-väg. I samband med utbyggnaden av Skälbymotet kommer hastigheten att sänkas på Järnbruksgatan och troligtvis även på E18 vilket minskar bullernivån från trafiken för de boende. Uppförandet av en skärm mellan gc-väg och skogsområdet sänker bullernivåerna ytterligare. Möjlighet finns också att höja befintlig bullerskyddsvall utefter E18 för att minska bullernivåerna för de som bor närmast E18. En höjning och för-

bättring av befintlig bullervall medför dock att befintlig vegetation försvinner. Nyplantering bidrar till att grönska kommer att finnas.

I samband med utbyggnaden av Skälbymotet kommer bron få en ny gestaltning och utgöra entré/port till staden från väster.

Att inte bygga ut Skälbymotet till en fullstor trafikplats innebär att all trafik från väster till affärerna inom det nya handelsområdet leds via Bäckbymotet och genom Erikslund via Krankroksgränd. Redan idag är Bäckbymotet överbelastat vissa tider och det är ofta svårt för trafikanter att komma ut från befintligt handelsområde ut på riksväg 66. Denna situation skulle förvärras om inte föreslagen utbyggnad av Skälbymotet genomförs. Även vid Erikslundsmotet uppstår ofta trafikstockningar. Motet klarar inte mer trafik.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft finns för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10) och ozon enligt MB 5:1. Kommunal planering ska utföras på så vis att gällande miljökvalitetsnormer inte överskrids.

Västerås stad har god luftkvalitet. Öppna trafikrum ger bra förutsättningar för tillräcklig luftomsättning. Trafik ger dock upphov till utsläpp av partiklar. Andelen partiklar minskar inte såvida inte andelen trafik minskar. Utbyggnaden av Erikslunds handelsområde kommer att ge en ökad trafikmängd jämfört med dagsläget. Planen bedöms inte medföra att gällande miljökvalitetsnormer överskrids.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Väghållare för Järnbruksgatan är Västerås stad och Vägverket för på- och avfarter till E18 samt E18.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Detaljplanen har upprättats av stadsbyggnadskontoret i samarbete med Tekniska nämndens stab, Fastighetskontoret, Lantmäteriförvaltningen, Mälarenergi samt Vägverket.

Stadsbyggnadskontoret

Lennart Gustafsson

Helena Hansson

Gunilla Åkerman